

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κείμενο 1

9 Μαρτίου, 2015

Προς: Υπουργό Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Αναπληρωτή Υπουργό Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Υπουργό Οικονομίας,

Κοινοποίηση: Υπουργό Οικονομικών,

Αντιπρόεδρο της κυβέρνησης,

Γραφείο Πρωθυπουργού

Θέμα: Ανοικτή Επιστολή - Λύσεις και προτάσεις για την αναβίωση της ελληνικής οικονομίας

Αξιότιμοι κύριοι υπουργοί,

Η προστασία του περιβάλλοντος μπορεί και πρέπει να αποτελέσει μοχλό εξόδου από την κοινωνική και οικονομική κρίση, στην οποία είναι βυθισμένη η χώρα. Οι λύσεις που προσφέρει δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας, ενώ παράλληλα μειώνουν τις **εκροές** συναλλάγματος και την **εξάρτηση** από ντόπια και ξένα ολιγοπώλια. Τα αντίστοιχα περιβαλλοντικά οφέλη είναι πολλαπλά και τεράστιας σημασίας για το παρόν και το μέλλον της χώρας, ωστόσο το κείμενο που ακολουθεί θα επικεντρωθεί περισσότερο στα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη.

Αντί μακροσκελών θεωρητικών τοποθετήσεων, επιλέγουμε να παραθέσουμε συγκεκριμένα παραδείγματα για τα οποία έχουμε μακρόχρονη εμπειρία και τα οποία είναι άμεσα εφαρμόσιμα.

Δίνουμε έμφαση σε τρεις τομείς: παραγωγή και κατανάλωση Ενέργειας, Αγροτική παραγωγή και Διατροφή, Αλιεία και προστασία της **Θάλασσας**. Δεν είναι τυχαίο ότι και οι τρεις τομείς αποτελούν έως τώρα **προνομιακό** πεδίο ολιγοπωλίων, τα οποία **καταπατούν** κάθε έννοια υγιούς και βιώσιμης επένδυσης εξαιτίας κοντόφθαλμων **συμφερόντων**. Έμφαση όμως θα δώσουμε στον τομέα της παραγωγής και της κατανάλωσης ενέργειας.

Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω ανάλυση και επεξεργασία του προβλήματος.

Το ενεργειακό μοντέλο της Ελλάδας στηρίζεται σε τρία **σαθρά** πόδια. Το πρώτο είναι η **εξάρτηση** από τον εγχώριο λιγνίτη, ο οποίος ευθύνεται για το 40% περίπου των εθνικών **εκπομπών** αερίων του θερμοκηπίου. Επιπλέον, η καύση **λιγνίτη** συνδέεται με σοβαρά, τοπικά προβλήματα. Στην Ελλάδα, η καύση λιγνίτη ευθύνεται για περισσότερους από 1.200 πρόωρους θανάτους και την απώλεια 260.000 εργατομερών ετησίως, επιβαρύνοντας σημαντικά τα ασφαλιστικά ταμεία και το εθνικό σύστημα υγείας. Οι γερασμένες λιγνιτικές μονάδες της ΔΕΗ συγκαταλέγονται ανάμεσα στις πιο βρώμικες της Ευρώπης, όχι μόνο εξαιτίας της παλαιότητάς τους, αλλά και λόγω της εξαιρετικά χαμηλής ποιότητας **του εγχώριου** λιγνίτη. Σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, η επιβάρυνση της δημόσιας υγείας και η καταστροφή του περιβάλλοντος που προκάλεσε ο λιγνίτης την περίοδο 2008 – 2012, κόστισε περίπου 9 δις ευρώ. Η κατασκευή μιας νέας μονάδας - όπως η Πτολεμαΐδα 5 - θα ευθύνεται για τον πρόωρο θάνατο περισσότερων από 100 ανθρώπων κάθε χρόνο.

Το δεύτερο είναι η εισαγωγή πετρελαίου για την ηλεκτροδότηση **της πλειονότητας** των νησιών. Σήμερα η εξάρτηση των νησιών από το πετρέλαιο κοστίζει σε όλους τους **πολίτες** της Ελλάδας (κυρίως στα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις) περίπου 800 εκατ. ευρώ κάθε χρόνο μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ¹. Το ποσό αυτό αυξάνει συνεχώς, καθώς δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ κάποιο σοβαρό πρόγραμμα επενδύσεων εξοικονόμησης **ενέργειας** στα νησιά, τα οποία έχουν ανεξάντλητο **αιολικό** και ηλιακό δυναμικό και - σε κάποιες περιπτώσεις - σημαντικά γεωθερμικά **πεδία**. Στη Ρόδο βλέπουμε σε εξέλιξη ένα από τα πιο θλιβερά παραδείγματα αυτού του παραλογισμού, την απουσία ενεργειακής στρατηγικής, την εξάρτηση από εισαγόμενα καύσιμα και την υποβάθμιση περιοχών με σημαντική περιβαλλοντική και τουριστική αξία. Η ΔΕΗ, με την υποστήριξη της προηγούμενης κυβέρνησης, ετοιμάζεται να ξοδέψει 180 εκατ. ευρώ για την κατασκευή νέας μονάδας **μαζούτ** σε μία από τις πιο όμορφες περιοχές του νησιού. Σύμφωνα με στοιχεία της Greenpeace, τα 180 εκατ. ευρώ της νέας μονάδας μπορούν να επενδυθούν από την ίδια τη ΔΕΗ σε **φωτοβολταϊκά** με αποθήκευση ενέργειας βοηθώντας 17.000 νοικοκυριά στη Ρόδο να μειώσουν το κόστος ρεύματος και απαλλάσσοντας κατά 13 εκατ. ευρώ ετησίως τους Έλληνες καταναλωτές από τις **επιδοτήσεις** πετρελαίου.

Το τρίτο είναι η απουσία μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας. Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία σχεδόν 3.000.000 κτίρια στερούνται στοιχειωδών ενεργειακών προδιαγραφών (μόνωση), ενώ η ενεργειακή φτώχεια βρίσκεται σε πρωτοφανή ύψη. Το ενεργειακό κόστος πλήττει βάνουσα όχι μόνο την βιομηχανία της χώρας, αλλά πρωτίστως τις μικρές και μεσαίες **επιχειρήσεις**, οι οποίες χρειάζονται μέτρα στήριξης προς την κατεύθυνση της αύξησης της ενεργειακής αποδοτικότητας και όχι των αναποτελεσματικών επιδοτήσεων. Αντίστοιχα, η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας του εξαιρετικά **ενεργοβόρου** τουριστικού κλάδου, θα συμβάλει **αποφασιστικά** στην ενίσχυση της

¹ Εταιρεία παροχής ηλεκτρικού ρεύματος στην Ελλάδα

ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας και **στη μείωση** του ενεργειακού κόστους που επιβαρύνει το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας.

Οι αποφάσεις της ελληνικής κυβέρνησης οφείλουν να προχωρήσουν πέρα από το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ΔΕΗ και στα απαραίτητα, αλλά προσωρινά, μέτρα ανακούφισης των πιο αδύναμων συμπολιτών μας. Η εμμονή στον λιγνίτη και το πετρέλαιο έχει τεράστιο κόστος σε ανθρώπινες ζωές και δισεκατομμύρια ευρώ, προκαλεί καταστροφικές κλιματικές αλλαγές και υποβαθμίζει περιοχές μεγάλης σημασίας για **το περιβάλλον** και τον τουρισμό. Η ελληνική κοινωνία και οικονομία χρειάζονται **υγιή** επενδυτικά σχέδια στον τομέα της ενέργειας και αυτά βρίσκονται αποκλειστικά και μόνο στην επιθετική ανάπτυξη των ΑΠΕ, τη διασύνδεση των νησιών με το ηπειρωτικό δίκτυο και την εξοικονόμηση ενέργειας.

Με αυτά τα δεδομένα, **«κρίνουμε εκ των ων ουκ άνευ»** τα εξής βήματα:

Εφαρμογή προγράμματος ενεργειακής αναβάθμισης τουλάχιστον 1 εκατ. κτιρίων σε ορίζοντα δεκαετίας, ώστε να μειωθούν δραστικά οι απώλειες ενέργειας, και να επανεκκινηθεί ο αδρανής κατασκευαστικός κλάδος με βιώσιμο τρόπο. Αντίστοιχο πρόγραμμα μπορεί να εξειδικευθεί σε στρατηγικούς τομείς, όπως οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και ο ιδιαίτερα ενεργοβόρος τουριστικός κλάδος, με ειδικότερα μέτρα και δεσμεύσεις για την αυτοπαραγωγή.

Πρώθηση της αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα κτίρια χωρίς αναίτιους περιορισμούς και γραφειοκρατικές αγκυλώσεις.

Απεξάρτηση των νησιών από το πετρέλαιο και πλήρης διασύνδεση όλων των νησιών του Αιγαίου μέσα στην επόμενη δεκαετία.

Ακύρωση σχεδίων για νέες λιγνιτικές μονάδες και δημιουργία χρονοδιαγράμματος για την οριστική απεξάρτηση από τον λιγνίτη, το αργότερο ως τη δεκαετία του 2030. Μέρος αυτής της διαδικασίας θα είναι η εκπόνηση αναπτυξιακού προγράμματος για την ομαλή μετάβαση των τοπικών κοινωνιών σε Δυτική Μακεδονία και Μεγαλόπολη στη μετά-λιγνιτική εποχή.

Ακύρωση σχεδίων για έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων που κρύβουν τεράστιους οικονομικούς, κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς κινδύνους για τη χώρα.

Ανάληψη διπλωματικής δράσης για την αναβάθμιση των ευρωπαϊκών κλιματικών στόχων έως το 2030 ενόψει της κρίσιμης διάσκεψης του Παρισιού.

Με εκτίμηση,
Νίκος Χαραλαμπίδης
Γενικός Διευθυντής
Ελληνικό Γραφείο της Greenpeace

Νίκος Χαραλαμπίδης (Διασκευή)
Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <http://www.greenpeace.org/greece/el/news/2015/martios/anoixti-epistoli-prostasia-perivallontos/>
Ημερομηνία ανάρτησης: 09 Μαρτίου 2015
Ημερομηνία ανάληψης αρχείου: 13/06/2017

A1. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

- 1.1.** Γιατί ο πομπός στο κείμενο 1 επιλέγει να ασχοληθεί κυρίως με την παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας στον ελληνικό χώρο κατά τη γνώμη σας;
- 1.2.** Να εντοπίσετε και να γράψετε τρία (3) προβλήματα που προκύπτουν σύμφωνα με τον επιστολογράφο εξαιτίας της λειτουργίας των λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ.
- 1.3.** Με ποιον τρόπο επηρεάζει την Ελλάδα γενικότερα, η εισαγωγή πετρελαίου για την ηλεκτροδότηση της πλειονότητας των νησιών σύμφωνα με το κείμενο 1; Να εξηγήσετε δίνοντας δύο (2) παραδείγματα από το κείμενο, διατυπώνοντάς τα όμως με δικά σας λόγια.
- 1.4.** Σύμφωνα με τον κ. Χαραλαμπίδη η απουσία μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας καταποντίζει το ενεργειακό μοντέλο της Ελλάδας. Να τεκμηριώσετε την πιο πάνω θέση εκφράζοντας και τη δική σας προσωπική άποψη. (Εκταση: 80 λέξεις)
- 1.5.** Ποια μέτρα εισηγείται ο συντάκτης της επιστολής για ανακούφιση της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας; Να εξηγήσετε δίνοντας τρία (3) τέτοια μέτρα και να ενισχύσετε την απάντησή σας με δύο (2) δικά σας μέτρα-εισηγήσεις.
- 1.9.** Να δικαιολογήσετε την άποψη ότι το κείμενο 1 είναι ανοικτή επίσημη επιστολή και όχι επιστολή που απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη αρχή ή επιστολή κοινωνικού/επαγγελματικού περιεχομένου.
- 1.10.** Να εξετάσετε προσεκτικά τη δομή του κειμένου 1 και να αναφέρετε αναλυτικά τα εξωτερικά οργανωτικά πρότυπα της επίσημης επιστολής.
- 1.11.** Να υποθέσετε πως θέλετε να ενημερώσετε με γραπτή επιστολή ένα φίλο σας, για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Πώς θα διαφοροποιηθεί νομίζετε το ύφος του κειμένου εξαιτίας της νέας επικοινωνιακής περίπτωσης; Να εξηγήσετε με αναφορά σε τρεις (3) γλωσσικές επιλογές που πρέπει να χρησιμοποιήσει ο επιστολογράφος.
- 1.12.** Ο επιστολογράφος του κειμένου 1, διαπιστώνουμε πως χρησιμοποιεί α' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού, αλλά συνηθέστερα χρησιμοποιεί το γ' πρόσωπο ενικού ή πληθυντικού. Πως εξυπηρετεί πιστεύετε αυτή η επιλογή την προθετικότητά του;
- 1.13.** «Στη Ρόδο βλέπουμε σε εξέλιξη ένα από τα πιο θλιβερά παραδείγματα αυτού του παραλογισμού, της απουσίας ενεργειακής στρατηγικής, της εξάρτησης από εισαγόμενα καύσιμα και της υποβάθμισης περιοχών με σημαντική περιβαλλοντική και τουριστική αξία. Η ΔΕΗ, με την υποστήριξη της προηγούμενης κυβέρνησης, ετοιμάζεται να ξοδέψει 180 εκατ. ευρώ για την κατασκευή νέας μονάδας μαζούτ σε μία από τις πιο όμορφες περιοχές του νησιού. Σύμφωνα με στοιχεία της Greenpeace, τα 180 εκατ. ευρώ της νέας μονάδας μπορούν να επενδυθούν από την ίδια τη ΔΕΗ σε φωτοβολταϊκά με αποθήκευση ενέργειας βοηθώντας 17.000 νοικοκυριά στη Ρόδο να μειώσουν το

κόστος ρεύματος και απαλλάσσοντας κατά 13 εκατ. ευρώ ετησίως τους Έλληνες καταναλωτές από τις επιδοτήσεις πετρελαίου».

Η πιο πάνω επιστολή στηρίζεται στον κειμενικό τύπο της επιχειρηματολογίας. Με **ποιους τρόπους και μέσα πειθούς** προσπαθεί ο συντάκτης να υποστηρίξει την άποψή του στο πιο πάνω απόσπασμα;

1.14. «Το τρίτο είναι η απουσία μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας. Σύμφωνα με την ΕΛ.ΣΤΑΤ., σχεδόν 3.000.000 κτίρια στερούνται στοιχειωδών ενεργειακών προδιαγραφών (μόνωση), ενώ η ενεργειακή φτώχεια βρίσκεται σε πρωτοφανή ύψη. Το ενεργειακό κόστος πλήττει βάναισα όχι μόνο τη βιομηχανία της χώρας, αλλά πρωτίστως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες χρειάζονται μέτρα στήριξης προς την κατεύθυνση της αύξησης της ενεργειακής αποδοτικότητας και όχι των αναποτελεσματικών επιδοτήσεων. Αντίστοιχα, η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας του εξαιρετικά ενεργοβόρου τουριστικού κλάδου, θα συμβάλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της εθνικής οικονομίας και τη μείωση του ενεργειακού κόστους που επιβαρύνει το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας».

1.15. Ποια **συλλογιστική πορεία** ακολουθείται στον πιο πάνω συλλογισμό της πέμπτης (§5ης) παραγράφου; **Να δικαιολογήσετε** την απάντησή σας.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ

Σημείωση: Όλες οι λέξεις που αναφέρονται στις λεξιλογικές ασκήσεις είναι σκιασμένες μέσα στο κείμενο.

1.16. Στο κείμενο υπάρχει το σύνθετο ουσιαστικό **συμφέρον**. Να συνεχίσετε τον κατάλογο των σύνθετων λέξεων με **δεύτερο συνθετικό το ρήμα φέρω**. Στη συνέχεια, **να δώσετε ερμηνεία** καθεμιάς από τις λέξεις του καταλόγου που διαμορφώσατε.

ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ	ΕΡΜΗΝΕΙΑ
συμφέρον	

- 1.17. Να εντάξετε τα παρακάτω εννοιολογικά ζεύγη (**παρώνυμα**) σε φράσεις, έτσι ώστε να φανεί η διαφορετική σημασία κάθε λέξης: **εξάρτηση-εξάρτηση, ενέργεια-ενέργεια, πολίτες-πωλητές.**
- 1.18. Η έκφραση του κειμένου **«εκ των ων ουκ άνευ»**, ήταν αρχικά μια λατινική νομική έκφραση **«sine qua non»** που σήμαινε **«χωρίς το οποίο δεν είναι δυνατόν να»**. Να ψάξετε στην πιο κάτω ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.gnomikologikon.gr/latin-phrases.html> και να εντοπίσετε άλλες λατινικές φράσεις οι οποίες έχουν περάσει στην ελληνική γλώσσα.

ΛΑΤΙΝΙΚΕΣ ΦΡΑΣΕΙΣ	ΣΗΜΑΣΙΑ
sine qua non	απαραίτητη προϋπόθεση
a priori	
casus belli	
curriculum vitae	
in absentia	
modus vivendi	
scripta manent	
persona non grata	

- 1.19. **Εκροές, σαθρός, λιγνίτης, αιολικό, μαζούτ, φωτοβολταϊκά, επιδοτήσεις, ενεργοβόρος.**
α. Να υποθέσετε ότι σας ανέθεσαν να συντάξετε τα λήμματα των λέξεων αυτών για κάποιο λεξικό. Τι θα γράφατε δίπλα σε κάθε λέξη;
β. Να επιλέξετε δύο (2) από τις πιο πάνω λέξεις και να τις ετυμολογήσετε.
- 1.20. Οι λέξεις στο κείμενο **μαζούτ και λιγνίτης** είναι ξένες λέξεις, (αν και είναι γραμμένες με ελληνικά στοιχεία) που αναφέρονται στο **περιβάλλον**. Να συμπληρώσετε τον πίνακα και με άλλες δικές σας σχετικές λέξεις που θα προτείνετε στην τάξη.

ΞΕΝΕΣ ΛΕΞΕΙΣ	ΣΗΜΑΣΙΑ
μαζούτ < γαλλική mazout	υγρό καύσιμο, προϊόν της απόσταξης του πετρελαίου
λιγνίτης < γαλλική lignite < λατινικό lignum	γαιάνθρακας κατώτερης ποιότητας

1.21. Να αντικαταστήσετε τις έντονα μαυρισμένες λέξεις των πιο κάτω προτάσεων του κειμένου , με άλλες συνώνυμες:

-θα συμβάλει **αποφασιστικά**=

- στη **μείωση**=

-Δεν είναι τυχαίο ότι και οι τρεις τομείς αποτελούν έως τώρα **προνομιακό**=

1.24. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις του κειμένου στη Στήλη Α' με την αντώνυμή τους λέξη στη Στήλη Β', ενώνοντας τα νούμερα με τα γράμματα αντιστοίχως.

ΣΤΗΛΗ Α'	ΣΤΗΛΗ Β'
1.πρώθηση	α. εισαγόμενο
2.εξάρτηση	β. μειονότητα
3.εγχώριο	γ. νοσηρά
4.πλειονότητα	δ. περιορισμός
5. υγιή	ε. αυτονομία

1.24. «**Εκ των ων ουκ ανευ**». Να σκεφτείτε και να σημειώσετε άλλες λόγιες φράσεις που έχουν περάσει στη νεοελληνική γλώσσα και τη σημασία τους.

✚ αβρόχοις ποσί:

✚ άγομαι και φέρομαι:

✚ γαία πυρί μειχθήτω:

✚ κύμβαλον αλαλάζον:

ΑΙΙ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΥ- ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

2.1.1. Σε επιστολή σας προς τον Υπουργό Γεωργίας και Περιβάλλοντος, τον πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Περιβάλλοντος και τον πρόεδρο του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών, να εκφράσετε την έντονη διαμαρτυρία σας για τις επιπτώσεις που έχει προκαλέσει η έλλειψη σεβασμού του ανθρώπου προς το φυσικό περιβάλλον και να εισηγηθείτε τρόπους με τους οποίους μπορεί ο άνθρωπος να αποκαταστήσει τη σχέση του με αυτό. (Έκταση: 450-500 λέξεις)

βλέπε Παράρτημα 2 για χρήσιμο λεξιλόγιο επίσημης επιστολής.

2.2. Σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης να ανταλλάξετε απόψεις με τους συμμαθητές σας που να αφορούν αφενός στη σημασία του φυσικού περιβάλλοντος για τον άνθρωπο και αφετέρου στους τρόπους καταστροφής του περιβάλλοντος στις μέρες μας. Να θυμάστε πάντα πως ο καλός ακροατής είναι και καλός ομιλητής.

2.3. Να αναπτύξετε σε παράγραφο/ους με παραδείγματα την πιο κάτω άποψη που αφορά στις δράσεις για την αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος: «Βασικός στόχος είναι η

βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος. Παλαιότερα, σε ό,τι αφορά το οικολογικό πρόβλημα, δινόταν έμφαση σε παραδοσιακά περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως η προστασία των ειδών και η μείωση της ρύπανσης. Σήμερα, ωστόσο, δίνεται έμφαση σε μια πιο συστηματική προσέγγιση».

- 2.4. **Να συζητήσετε προφορικά την άποψη πως «η απουσία ανθρωπιστικών αξιών αποτελεί βασική αιτία της οικολογικής καταστροφής».** Για να τεκμηριώσετε την άποψή σας να αξιοποιήσετε τρόπους και μέσα πειθούς που σας εξυπηρετούν.
- 2.5. **Να φιλοτεχνήσετε ένα πρωτότυπο πολυτροπικό κείμενο,** το οποίο θα φιλοξενηθεί στην εφημερίδα του σχολείου σας, στη στήλη «Ζητήματα Οικολογίας». Το κείμενό σας να πείθει για την αλόγιστη συμπεριφορά του ανθρώπου απέναντι στη φύση με τρόπο σαφή και ακριβή, επιλέγοντας απλές και ελλειπτικές προτάσεις.
- 2.6. **Σε επιστολή στην /ον φίλη/ο σας να εκθέσετε τους λόγους καταστροφής του φυσικού περιβάλλοντος και τις συνέπειες της καταστροφής.** Επιπλέον να προτείνετε τρόπους με τους οποίους οι νέοι μπορούν να συντελέσουν στην αλλαγή της ανθρώπινης νοοτροπίας και στάσης γενικότερα απέναντι στο περιβάλλον. (Έκταση: 450-500 λέξεις)
βλέπε Παράρτημα 3 για χρήσιμο λεξιλόγιο φιλικής επιστολής.
- 2.7. **Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου . Το κείμενό σας θα δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας,** σε στήλη που εξετάζει τα οικολογικά προβλήματα στη σύγχρονη κοινωνία. (Έκταση: 120-140 λέξεις)
(επιπρόσθετο υλικό για την περίληψη βλ. και στον ιστότοπο του μαθήματος, ΥΠΠ)

- 2.8. **Με αφορμή τις πιο πάνω εικόνες να γράψετε μια παράγραφο που να αφορά στις συνέπειες της μόλυνσης της υδρόσφαιρας από τον άνθρωπο.**

Παράρτημα 1: Επιπρόσθετο Υλικό

Κείμενο

Η ζωή είναι εκεί, εδώ απλώς χάνεται

Το οροπέδιο πάλλευκο. Το χιόνι είχε καλύψει τα πάντα. Από τις κορυφογραμμές μέχρι το μέσο του κάμπου το λευκό κυριαρχούσε. Λαμπύριζαν οι πρωινές ηλιαχτίδες, το φως εκτυφλωτικό, από την αντανάκλαση στον παγωμένο μανδύα της φύσης. Ήρεμο, ειρηνικό το τοπίο, χριστουγεννιάτικο όσο ποτέ, μετέδιδε τη γαλήνη του απέραντου. Γέμιζε την ψυχή, ελευθέρωνε το νου και γλύκαινε την καρδιά. Πρώι των Χριστουγέννων, εκεί κοντά στις πηγές του Ενιπέα, λίγο μακρύτερα από τη Φιλιαδώνα και τη Μελιτέα, τα χωριά με τα αρχαιοπρεπή ονόματα, που μαρτυρούν μακρινή καταγωγή, η φύση έδινε τα πάντα. Τα δένδρα παγωμένα, με το χιόνι κρυσταλλωμένα στα γυμνά κλαδιά, ο ουρανός καταγάλανος να μη θυμίζει τη χιονοθύελλα των προηγούμενων ημερών, όλα ακίνητα, σαν να ήταν εκεί από πάντα, έτοιμα να γοητεύσουν τον καθένα. Αριστερά και δεξιά από το ποτάμι οι ιτιές γερμένες, τα πλατάνια αγέρωχα και οι βελανιδιές με λίγα ξεχασμένα φαιοκόκκινα φύλλα, σε καλούν να πας κοντά. Να δεις, να ακούσεις το φύσημα του παγωμένου αγέρα, να νιώσεις το κελάρισμα του νερού, να πατήσεις το χιόνι, που σκεπάζει τα φύλλα, να περπατήσεις ανάλαφρα, να νιώθεις πως πετάς. Να ξεφύγεις, να γίνεις ένα με τα πουλιά, που σκίζουν τον αγέρα, κελαηδούν, σπάνε τον πάγο και κάνουν τον τόπο ακόμα ομορφότερο. Ήταν και το χιόνι, το κρύο, που τα ξεσήκωσε και τα έφερε στο ποτάμι, εκεί που ξεμύτιζε κανένα κομμάτι γης. Σμήνη σπουργιτιών, να τιτιβίζουν ακατάπαυστα, κορυδαλλοί-κατσιλιέροι για τους ντόπιους— να ορθοπετάνε και το λοφίο να ξεχωρίζει, κοκκινολαίμηδες φουσκωτοί και όμορφοι να πετάνε από θάμνο σε θάμνο για κανένα σπόρο, κοτσύφια γλυκόφωνα με τις κιτρινωπές μύτες, φλώροι πανέμορφοι και καρδερίνες μούσες να κελαηδούν και να ξεσηκώνουν το πρωινό. Κίσσες πεταχτές και σουσουράδες λυγερές να γλυκοπατούν στις όχθες του Ενιπέα μπας και τύχει κάτι. Και μαζί σε κανένα κορμό, σε καμιά κορφή, το αρπαχτικό γεράκι να παραμονεύει το θήραμα.

Να ρίχνει βλέμματα επιθετικά στους απρόσκλητους περαστικούς, που ταράζουν την ισορροπία της περιοχής, να ανοίγει τις φτερούγες και να αργοπετά όλο χάρη και σιγουριά μέχρι το επόμενο δένδρο. Και εκεί στη μέση του κάμπου, ένα απομεινάρι δάσους από βελανιδιές. Περίπου χίλια δένδρα, πυκνά το ένα δίπλα στο άλλο, σε πάνε αλλού. Εξ αυτού του λόγου γλίτωσαν στην εποχή της ξεχέρσωσης και της αύξησης των καλλιεργούμενων γαιών, έρχονται να συμπληρώσουν την εικόνα. Και έτσι ήταν όλα εκεί να βεβαιώνουν το μεγαλείο της φύσης, να κλονίζουν την πίστη μας για τον πολιτισμό μας τον αδηφάγο, που κατατρώγει τη μία μετά την άλλη τις γωνιές της ειρήνης, της γαλήνιας και φυσικής, χωρίς επεμβάσεις και φτιασιδώματα, δημιουργίας. Είναι οι εικόνες τόσο δυνατές, τόσο έντονες, τόσο νοσταλγικές όταν φεύγουν, που ταλαντεύουν και τον πιο δογματικό υπερασπιστή της πολύβουης ζωής των πόλεων. Είναι τα σήματα της φύσης τόσο διεγερτικά, τόσο ζωογόνα, που θα ξεσήκωναν ακόμη και τον πιο αλλοτριωμένο αστό, που νομίζει ότι ζει καταναλώνοντας χωρίς συστολή σ' αυτή την τερατούπολη ό,τι ξέμεινε στον κόσμο. Είναι εκεί που ο καθείς αρχίζει να αμφιβάλει για την καθημερινότητά του τη βασανιστική, για την ταραγμένη από τους θορύβους, τη ρύπανση, το άγχος και τις υποχρεώσεις της ζωής του. Είναι εκεί που νιώθεις πραγματικά τι έχεις και τι χάνεις. Ή τέλος πάντων τι αγνοείς, τι έχεις ξεχάσει με τα χρόνια ή το λιγότερο για ποια αδιαφορείς. Εξεγείρεται εκεί η ίδια η ύπαρξή μας. Με τη σκέψη και

μόνο ότι αυτός ο τόπος σε λίγα χρόνια μπορεί να είναι νεκρός, πληγωμένος από την παρουσία μας και την υπερεκμετάλλευση του φυσικού κεφαλαίου, σε πιάνει τρέλα. Αντιλαμβάνεται ο καθείς την απώλεια, το μέγεθος της και τις συνέπειές της.

Ρύπανση, φυτοφάρμακα, σκουπίδια, λύματα του πολιτισμού μας, φωτιές, επεμβάσεις, παραγωγικές δραστηριότητες, ξοδεύουν το κεφάλαιο της φύσης. Απογυμνώνουν το περιβάλλον, αφαιρούν συνεχώς, περιορίζουν εν τέλει τη ζωή μας. Την ασχημαίνουν, την κάνουν ολοένα και πιο γκρίζα, περισσότερο θολή. Αφαιρούν το χρώμα, το φως, τη ζεστασιά, τη χαρά, καθιστούν τη ζωή ψυχρή και ανάποδη. Και ο άνθρωπος χάνει συνεχώς, κλείνεται, ολοένα και περισσότερο, αυτοπεριορίζεται για να κλειστεί τέλος στον μυστικοπαθή και σκοτεινό εσωτερικό του κόσμο, που τον ταραίζει, τον μεταβάλλει, τον μετατρέπει σε ψυχολογικό ράκος.

Τούτη η πορεία, της συνεχούς και αδυσώπητης καταστροφής, πρέπει να σταματήσει τουλάχιστον εδώ. Να μην έχει συνέχεια. Και δεν είναι τούτο το έργο μόνο της πολιτείας ή της όποιας κυβέρνησης. Έχουμε όλοι ευθύνη και συμμετοχή στη συντελούμενη καταστροφή. Και δεν μπορούμε να μένουμε απαθείς παρατηρητές. Υπάρχουν τρόποι, υπάρχει εμπειρία, διεθνώς. Αλλού οι πολίτες αυτενεργούν. Παίρνουν την υπόθεση της προστασίας του περιβάλλοντος στα χέρια τους. Αυτοοργανώνονται. Αναπτύσσουν εθελοντικό έργο. Κινούνται, θυσιάζουν χρόνο και υποχρεώσεις για να διαφυλάξουν τη ζωή τη δική τους και των παιδιών τους.

Αντώνης Καρακούσης
Από τον ημερήσιο Τύπο (ΘΚ σσ. 329)

Παράρτημα 2:**Χρήσιμο Λεξιλόγιο Επίσημης Επιστολής**

Απευθυνόμαστε σε σας
 ως το πλέον αρμόδιο πρόσωπο...
 γιατί πιστεύουμε ότι είστε το πιο αρμόδιο άτομο...
 ως άτομο που έχετε αποδείξει με τις ως τώρα πράξεις σας/ έργο σας...
 ως Πρόεδρο του/της... / ως κύριο εκπρόσωπο του/της ...
 ως ενεργό μέλος... / ως άτομο με ενεργό δράση στο ...
 ως προασπιστή των αρχών...
 Εμπιστευόμαστε / εμπιστευόμενοι την υπευθυνότητα και το ήθος σας...
 Επικαλούμαστε το ήθος και την εντιμότητά σας...
 Επικαλούμαστε τα ανθρωπιστικά σας συναισθήματα...
 Επικαλούμαστε τις ιδιαίτερές σας ευαισθησίες στο ζήτημα ...
 Γνωρίζοντας ότι διακατέχετε από ειλικρινή ανθρωπιστικά συναισθήματα και από
 μια εντονότατη αίσθηση του δικαίου...
 Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον και τη μέχρι τώρα δράση σας στο χώρο ...
 Πιστεύοντας ότι διαθέτετε την απαραίτητη γνώση και εμπειρία...
 Ως νέοι της Κύπρου / ως μαθητές
 ανήσυχοι για το μέλλον...
 που αγρυπνούμε...
 που ενδιαφερόμαστε...
 Αισθανόμαστε βαρύτατη την ευθύνη / το χρέος απέναντι...
 Πιστεύοντας
 στις αρχές του δικαίου / της έννομης τάξης / της ελευθερίας...
 στις προαιώνιες αξίες...
 Μας προβληματίζει, μας ανησυχεί, μας εξεγείρει το γεγονός ότι ...
 Επιτρέψτε μας / θα θέλαμε / θα επιθυμούσαμε / αισθανόμαστε έντονη την ανάγκη
 / αισθανόμαστε ως χρέος μας...
 να εκφράσουμε / να εισηγηθούμε...
 να καταθέσουμε τις απόψεις μας / τις ενστάσεις μας / τις έντονες διαμαρτυρίες /
 τις διαφωνίες μας...
 να καταδικάσουμε / να καταγγείλουμε τη στάση / το γεγονός ότι / το απαράδεκτο
 φαινόμενο.
 Θα θέλαμε να ενισχύσουμε τις προσπάθειές σας στον αγώνα...
 Συμμεριζόμαστε την αγωνία σας, τις απόψεις σας, τις ανησυχίες σας...
 Αντιλαμβανόμαστε τη δύσκολη θέση στην οποία βρίσκεστε...
 Έχοντας πλήρη επίγνωση των δυσκολιών...
 Είμαστε βέβαιοι πως συμφωνείτε μαζί μας...
 Αναμένουμε τη θετική σας ανταπόκριση...
 Βέβαιοι/σίγουροι ότι θα ανταποκριθείτε ...
 Με την ελπίδα ότι θα...
 Ευελπιστούμε ότι θα εισακουστεί το αίτημά μας...

Παράρτημα 3:**Χρήσιμο λεξιλόγιο Φιλικής Επιστολής**

Παρευρέθηκα στο Συνέδριο με θέμα... και αυτά που άκουσα με συγκίνησαν / με ενθουσίασαν / με προβλημάτισαν, γι' αυτό θα 'θελα να μοιραστώ μαζί σου/σας κάποιους προβληματισμούς.
 Επικαλούμαστε με φυσικότητα τους δεσμούς φιλίας που μας ενώνουν
 Πόσο θα 'θελα να ήσουν εδώ, για να ανταλλάξουμε τις απόψεις μας στο επίμαχο θέμα...
 Περίμενα πώς και πώς τη στιγμή αυτή, όπου πάνω σε μια κόλλα χαρτί θα ξεδιπλώσω τις σκέψεις μου σ' έναν άνθρωπο που είμαι σίγουρος /η πως θα με καταλάβει.
 Σου γράφω γνωρίζοντας πως μπορείς να καταλάβεις τις ανησυχίες μου.
 Θυμάμαι τις πολύωρες συζητήσεις μας πάνω στο θέμα ...
 Θυμάσαι τις πολύωρες συζητήσεις μας πάνω στο θέμα ...
 Επικαλούμαστε με φυσικότητα το ήθος του δέκτη
 Σου γράφω, γιατί γνωρίζω πως και συ ανησυχείς/προβληματίζεσαι για το θέμα αυτό.
 Θέλω (θα 'θελα) να μοιραστώ μαζί μ' ένα πραγματικό/ή φίλο/η κάποιες σκέψεις.
 Εμπιστεύομαι την κρίση σου/την άποψή σου και θα ' θελα την κριτική σου.
 Γνωρίζοντας ότι κι εσύ ανησυχείς για τους ίδιους λόγους...
 Γνωρίζοντας τα ανθρωπιστικά σου συναισθήματα...
 Γνωρίζοντας το ενδιαφέρον σου για τα θέματα...
 Πιστεύοντας ότι διαθέτεις πολλές γνώσεις και εμπειρίες, θέλω να μοιραστώ μαζί σου τις σκέψεις μου/να ζητήσω τις απόψεις σου.
 Γνωρίζεις πόσο με προβληματίζει / με ανησυχεί το θέμα...
 Ξέρεις πόσο σημαντικό ήταν πάντοτε για μένα να δραστηριοποιούμαι / να εμπλέκομαι σε συλλογικές δράσεις...
 Είμαι βέβαιος/η πως συμφωνείς μαζί μου ότι...
 Οι αντιρρήσεις σου και οι θέσεις σου στο συγκεκριμένο θέμα μου είναι γνωστές, επέτρεψέ μου, όμως, να...
 Μπορώ, βέβαια, να φανταστώ τις αντιρρήσεις σου για το θέμα...
 Αναμένω με αγωνία την απάντησή σου.
 Θα με ενδιέφερε πολύ η γνώμη σου.